

Досліджуючи ці відмінності, маючи знання про них, ми отримуємо ключ до вирішення багатьох актуальних проблем, що виникають у міжкультурній комунікації в сучасному світі. Крім того, вивчення та порівняння різних мовних культур дозволяє не тільки підвищити мотивацію навчальної діяльності, а й значно розширити соціолінгвістичний кругозір студентів.

Список джерел:

1. Бобро М.П., Щербак Ю. І. Концепт КРАСА в картині світу українців 12-40 років (за даними ланцюжкового асоціативного експерименту). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія». 2020. Вип. 86. С. 96-101.
2. Матвієнко О. І. Краса як феномен сприйняття і відображення світу. Науковий вісник. Серія «Філософія». Харків, 2017. Вип.48 (частина II). С. 23–33.

АРАБСЬКА ПИСЬМЕННІСТЬ: ІСТОРІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Даїм Уїссал (Марокко)

Науковий керівник – доцент, к. філол. н. Рязанцева Д.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

На території Набатей у II столітті до н. е. з арамейського листа розвинувся набатейський лист, який згодом став основою арабського листа. Цей лист використовувався в Набатейському царстві - державі, утвореному арабськими племенами набатейців спочатку на околицях Петри і проіснував на території сучасних Йорданії, Ізраїлю, Сирії та Саудівської Аравії з III століття до н. е. по 106 н. е. Після смерті Раббаля II Тараян приєднав Набатею до Риму, утворивши її територію провінцію Arabia Petraea. Велика кількість набатейських написів висічено у Петрі та її околицях, після падіння набатейського царства монументальні написи змінилися короткими написами набатейської скорописом побутового характеру. Написи були поширені Синою, особливо багато їх збереглося у Ваді аль-Мукаттаб (араб. «Списаної долині»). Набатейський лист використовувалося на Синайському півострові та Північній Аравії аж до VI

століття. Проникнувши до столиці арабського князівства Лахмідів Хіру, набатейський лист став основою для формування арабського листа. Арабський лист з'явився в V столітті нашої ери і походить від набатейського листа, що розвинувся з арамейського листа, яке в свою чергу перегукується з фінікійським листом. Арабський алфавіт включив у собі всі літери арамейського і додав до них літери, що відбивають специфічно арабські звуки: са, ха, заль, дад, за, гайн. Арабське лист складається на початку VI ст. і отримує розвиток при першому записі Корану (651г) - священної книги мусульман, що представляє собою збори проповідей, молитов, повчальних оповідань, притч, 36 обрядових та юридичних установ, сказаних пророком Мухаммадом у Мецці та Медині. Поширення арабського алфавіту йшло паралельно із поширенням ісламу. Згодом арабський алфавіт став сприйматися як «істинно ісламський», і багато мов Азії та Африки почали використовувати його на листі. У регіонах, де переважали інші мови, групи населення, які сповідують іслам, прагнули зберегти арабську абетку незважаючи на прийняття нової мови.

Арабська абетка поповнювалась додатковими літерами для позначення звуків, які були відсутні в арабській мові. Найперший арабський напис, можливо, що є перехідну стадію, з'являється приблизно четвертому столітті зв. е. У середині сьомого століття зв. е. було складено Коран. На зорі ісламського періоду розвинулися два основні різновиди арабського листа — насх і куфічне. Перше є курсивним та похилим, останнє виконується суворим жирним шрифтом. В Індонезії та Малайзії нині використовується латиниця, але деяка кількість релігійної літератури продовжує видаватися з використанням арабської графіки. Арабський алфавіт перестав використовуватися наприкінці 1920-х, у зв'язку з латинізацією татарської, башкирської, кримсько-татарської мов Середньої Азії та Кавказу. Приблизно в цей час від арабського алфавіту відмовилася Туреччина. Зараз лист на основі арабського алфавіту використовується для урду, пушту, дарі, кашмірі, пенджабі, синдхі, хауса, фула, іноді для курдської (в Ірані та Сирії) та уйгурської мов. Арабський лист

використовується для азербайджанської, казахської, киргизької, туркменської, узбецької, татарської (у країнах, де ці мови є державними, для них використовується кирилиця або латиниця). У перському алфавіті порядок букв дещо інший — спочатку йде – вав, потім – ха'. Також у перській та пакистанській версіях арабського 37 алфавіту відрізняється накреслення літери каф — вона пишеться завжди як у початковій чи серединній позиції. Арабська писемність поширювалася двома шляхами: - великі арабські завоювання; - поширення ісламу. Араби — стародавні семітські племена, у тому числі згодом склався давньоарабський народ, займали територію Аравійського півострова. Перші арабські державні утворення виникли на північному кордоні Аравії, а також у Центральній Аравії. До V-VI століть арабські племена становили більшість населення Аравійського півострова. У першій половині VII століття з виникненням ісламу почалися арабські завоювання, у яких було створено Халіфат, котрий зайняв великі території від Індії до Атлантичного океану і зажадав від Середньої Азії до центральної Сахари. У Північній Африці населення, яке говорило близькими арабською семіто-хамітськими мовами, порівняно швидко арабізувалося, сприйнявши мову і багато елементів культури завойовників. Арабський халіфат до X століття внаслідок опору завойованих народів та зростання феодального сепаратизму розпався на окремі частини. Але це ніяк не вплинуло на зміни арабської культури та писемності у завойованих країнах. Іслам був релігією з розвиненою писемною культурою. Матеріали IX-X століть підтверджують повідомлення письмових джерел про раннє проникнення та поширення арабської графіки. Висновок: більшість країн перейняли арабську писемність через поширення ісламу. Такі країни як Сомалі, Персія, Алжир, Афганістан.

Список джерел:

1. Большаков О. Г. История халифата: в 4 т. М.: Наука, 1989. Т. 1. Ислам в Аравии, 570–633. 312 с.
2. Abulhab S. D. Roots of Modern Arabic Script: from Musnad to Jazm // Dahesh Voice. 2009.